

5 ali 6 plemenjakov prav lahko do kresa že kacic 8 do 10 drujcev naredil, posebno če je paša dobra in če plemenjakom še malo kladeš. Če ti bo šlo vse po sreči, bodo tvoji plemenjaki o kresu še ravno tako močni, kakor so bili prve dni maja, ko si jim začel roje jemati al pa še močnejši. Ravno s tem namreč, da svojim plemenjakom čez vsacih 5 ali 6 dni po en sat s čebelami in zalego vzameš, boš svoje čebele še posebno k pridnosti in delavnosti priganjal, in sirote se bodo vse prizadejale, da bodo škodo, katero jim s tem narediš, da jim en zaleženi sat s čebelami vred vzameš, kakor hitro jim bo mogoče, zopet popravile.

(Dalje prihodnjič.)

Šolske stvari.

Letna šolska sporočila.

(Dalje.)

Novomeška realna viša gimnazija je preteklo šolsko leto štela 100 dijakov (96 javnih rednih, 4 privatne in 1 izrednega), med katerimi je bilo Slovanov 96, 4 pa so bili Nemci. Čeravno nočemo prezreti tega, da v Ljubljani, glavnem mestu, bivajo nekateri pravi Nemci, katerih sinovi v tukajšnje šole hodijo, nam vendar poročilo Novomeške gimnazije kaže, kako posebno realka Ljubljanska „fabricira“ Nemce, ki je memo 163 dijakov slovenske narodnosti naštel — 138 Nemcev! Hočeš ali nočeš ti Ljubljanska realka, moraš biti „deutsche Oberrealschule“, kajti minister Strehmajer jo je tako imenoval, in vodstvo realkino skrbno posluša ministrove besede. — Profesorjev in učiteljev za obligatne nauke je bilo na Novomeški realni gimnaziji z vodjem vred 11 (med temi 4 gospodje očetje frančiškani), 3 so bili suplentje. Slovenščina se menda na tej gimnaziji ne zanemarja, čeravno iz poročila ni razvidno, kako daleč sega ta nauk. Na čelu poročila stoji latinsk sestavek. — V katere višje šole se podadó dijaki, ki so preskušnjo zrelosti prestali, ni iz poročila razvidno. — Iz gimnazije Celovške, kjer je preteklo leto bilo 229 dijakov in preskušnjo zrelosti delalo 21 osmošolcev, se nobeden ne podá v bogoslovne študije, iz Mariborske gimnazije pa, kjer je 22 dijakov delalo preskušnje zrelosti, stopita le 2 v bogoslovje. Če stvar tako naprej pojde, kmalu ne bo duhovnov.

Politične stvari.

Duhovščina in politika

pa prijatelji onega načela, kateremu se dandanes pravi „modus vivendi.“

Ne le posvetnjaki, tudi nekateri duhovniki so še zdaj teh misli, da politika in kar se nje tiče, duhovna nič ne briga. Nasprotnih dobro vtemeljenih dokazov je jako mnogo že bilo brati in slišati, vendar naj sledé tu besede iz pastirskega pisma slavnega orientalista Hanneberga, škofa Speierskega, ki jih je pisal o volitvah za deželne zbore; te so take, da morajo zdramiti tudi najbolj mlačnega duhovnika zato, ker je ta škof le učenjak in se s politiko nikdar pečal ni. Ta mož, učenjak in strogo cerkvenega mišljenja, pravi:

„Nikdar se ni ne vera toliko prizadevala pridobiti si gospostvo sveta, ko sedaj. Nič manjšega ne name-rava, ko spodkopati šege, da, celó obstanek vere krščanske v rodovini in šoli. Ničesa ne črti hujše, nego katoliško cerkev, ker ona edina hrani vero Kristusovo

celo ter izrazuje jo z ono močjo, ki vpliva na življenje. Deželni zbori so ali orodje za preganjanje in razdevanje cerkve in krščanske vere, ali pa jez zoper pogubljive prizadeve nevere. Če je krščanstvo temelj sreče domovine naše, potem je pravega domoljuba naloga naklepom nevere se vstavljati. Načrt vničevanja je že delan, izpeljevati se je jel že na severu in jugu. Ni je nesreče, ki bi Bavarsko zadela huje, nego če bi se v tej deželi tudi pričel boj zoper katoliško cerkev in če bi morali sklepi deželnega zbora kovati orožje za razdevanje. Tedaj je dolžnost vseh katoličanov, vseh onih, ki se hočejo katoličanstva držati, da po dobrih volitvah delajo jéz pogubnim postavam in preganjanju cerkve. Pomagajte tudi vi, ljubi verniki, kolikor morete, odvracati tudi od naše dežele veliko nesrečo s tem, da volite le take krščanske možé, ki imajo dosti pameti in poguma vstaviti se preganjanju cerkve. Držaje se svoje volilne pravice, kakor vam vest velevala, mirno in trdno in oziraje se le po katoliških možéh skušenega značaja, ki imajo pogum in pamet poganjati se za najdražji blagor domovine, zlasti pa za svete pravice cerkvene, ne delate nikomur krivice. Ne dajte se oplasiti, če slišite krivično očitaje, po katerem skušajo zmotljeni duhovi omajati pogum pravih domoljubov. Nikar ne prašajte tako bojazljivo, bode li prizadevanje vaše imelo gotov uspeh; tudi naj se vam čete cerkvenih sovražnikov ne zde premočne. Zveza njihova utegne biti trdna, al le pravica pridobi veljavno zmago. Vam bodi zadosti notranja moč prave ljubezni do domoljuba in zvesta vdanost veri. To utegnejo začasno in na kakem kraju krivično soditi, celó zatreti; Bog dopušča skušnjave, da poskusi zvestobo pravih častilcev svojih.“

To so gotovo besede, iz katerih je razvidna dolžnost duhovnikov pečati se tudi s politiko. Vendar in žalibog je zdaj še povsod takih, katerim se vsako politično delo „sitno“ zdi, ki se rajši podajo temu, kar je, in iščejo svoj „modus vivendi“ v tem, da se vklanajo, ustavoverne delajo in volijo, kakor je gospôski ljubo, le da bi se ne zamerili. Na ta način se pa „državna cerkev“ tako lepo in na tihem vtrjuje in čez nekoliko let utegnemo imeti cerkev kot državno ustanovo, — vpeljana ne po znanih pruskih sredstvih, marveč po prijetnem potu omenjenega „modus vivendi“.

Neki cerkven list piše: „Kako osodo bi naklonili naši katoliški cerkvi oni, ki bi jo radi zvezano izročili državi ter ponižali jo do državne naprave, to kaže najbolj stan, v katerem je Ruska državna cerkev. Rus Košeljev, carstvu in razkolništvu zeló vdan mož, ga popisuje tako-le: „Stan naš je gledé cerkve jako neugoden, celó obžalovanja vreden. Uraden duh, uradniško hrepenenje po moči, uradniška prevzetnost in častiželjnost navdajajo vse naše duhovstvo, nižja duhovščina se je pogreznila do priprostih rokodelcev in spolnuje svoje dolžnosti tako, kakor krojač izdeluje obleko ali čevljar obuvala, in to iz edinega nagiba, da se sicer ne lahko, al vendar smrti glada obvarovana po svetu prebije. Viši duhovniki naši, dasiravno so redovniki, ki so se odpovedali svetu, vendar cenijo križice in zvezdice ter trakove tako, da se po naših slave najbolj hlepni mogočnjakih ne dajo prekositi v tem; tako veljave željni, tako malo človekoljubni so, da s podložno jim duhovščino prav tako ravnajo, kakor nekdanj nekateri grajščaki s svojimi podložnimi. Tudi denarnega dobička ne zaničujejo; za blagoslovljenje cerkva, za pogrebe in druga cerkvena opravila jemijo najrajše zeló velike zneske. Gledé počasnosti in obširnega pisarenja so še za civilnimi uradniki; za to pa, ali se brigajo samostani in posvetni duhovniki za podučevanje ljudstva ali ne, jim ni prav nič mar. Največi del samostanov ne daje ljud-

stvu lepih izgledov, ampak ga slepari; ne pobožnost in ljubezen do bližnjega, marveč pohujševanje in samopridnost bivata v njih. Posvetna duhovščina sicer opravlja maše in druga opravila duhovska, al za to zahteva kar največ more, v drugem pa jej ni mar za čedico svojo. Zavoljo tega duhovščina ne vživa niti pri najnižih niti pri srednjih in najviših stanovih časti in spoštovanja, pač pa so besede kakor: „bat'ka (oče) dere žive in mrtve“ vsakemu kmetu gladke. V veliko pohujšanje vernikov se nahajajo zednji čas med duhovščino ljudje, ki prav čisto nič ne verujejo, so tedaj nihilisti, katerim ni mar za nobeno reč. Kdor vidi duhovna opravila popolnoma neverne ljudi opravljati, kdor jih sliši pri razuzdanih posvetnih veselicah in pri kupici žganja zaničljivo govoriti o cerkvenih obredih in kdor vidi njihovo po vsem pohujšljivo življenje, mora spoznati in pritrditi temu, da vse to le pospešuje vničenje pri nas že tako zelo razritega verskega čutja.“

„Tako opisuje Ruski pisatelj stan vere carstva. Enako se glasi sodba vseh nepristranskih o tistih cerkvah, v katere se država brez ovire vtika, posebno o nemškem protestanstvu, o katerem bi se dalo v marsikakem obziru še kaj reči. Če je naša cerkev drugačna, zahvaliti se ima za to le možu na skali, ki od časov Petra sem nikdar dremajoč čuje nad njeno neodvisnostjo od države in rajši nevesto Gospodovo pelje na krvavo pot mučenja, kakor da bi pripustil ponižati jo do dekle države.“

Mislimo, da so to dovolj krepke besede in da ne morejo biti glas upijočega v puščavi. Zato jim nimamo mi nič pridjati.

Slovensko slovstvo.

* *Glediške igre za slovensko mladino.* Pod tem naslovom je začel izdajati gosp. Ivan Tomšič, učitelj na c. k. vadbici v Ljubljani, gledališke igre, ter za poskušnjo začel s prvim zvezkom, v katerem nahajamo iz „Vrtca“ natisnjeno „Star vojak in njegova rejenka“, ki jo je poslovenila Barbka Höchtelova. Ako se tega 1. zvezka toliko prodá, da izdatelj poleg truda svojega vsaj nima denarne škode, nadaljevati hoče zbirko gledaliških iger. Cena lično vezani knjižici, ki se dobiva pri Vrtčevem vredništvu v Ljubljani, je 20 krajc.; po pošti 22 krajc.

O principu: ali ugajajo gledališke igre šolski mladini ali ne, menda ni pravde več, kajti igra je le forma za isti dobri namen, mladino učiti pravilnega slovenskega jezika, in prav dobra forma je, ker združuje znani „utile dulci“. Treba le, da se izberó mladini primerne igre, za to pa nam daje imé skušenega izdatelja — učitelja — gotovo poročstvo in to izpričuje prvi zvezek. Zato toplo priporočamo drobno knjižico vsem prijateljem slovenske mladine.

Mnogovrstne novice.

* *Letošnja letina* se kaže v našem cesarstvu sploh slabeja kakor se je pričakovala. Ker se enake novice poročajo tudi iz drugih dežel: iz Ruske, Nemške, Švicarske, Laške, Francoske in Angleške, zato je žitna cena in cena moke povsodi poskočila. Angleško bo tujega zrnja potrebovalo 65 milijonov centov, Laško 7, Nemčija 7, Švicarsko 5 in Francosko 3 milijone centov. Pšenice cent je v Bukovini po 3 gld., v Varaždinu po 4 gold., v Gradcu po 4 gold. 11 kr., v Celovcu po 4 gold. 12 kr., v Ljubljani po 4 gold. 70 kr., v Pešti po 5 gold. 67 kr. in na Dunaji so 89 funtno plačevali že po 6 gold. 75 kr.

* *Na Ruskem* imajo letos — nasproti drugim deželam — od 23. dne u. m. veliko vročino brez dežja in s polju škodljivo sušo. Okoli Petrograda so neki vsi gozdi kakor od vročine osmojeni.

* *Od kodi cilindri*, to je, klobuki z visoko štulo? Angleški časnik trdi, da Tibetanci v srednji Aziji so take klobuke že pred sto leti nosili, in sicer različnih barv: navadni ljudje bele, uradniki črne, menihi rumene, veliki lama, to je, najviši ondašnji častnik, pa kot škrlat rdeče.

* *Za tistih 20.000 gold.*, ki se imajo po smrti cesarja Ferdinanda Milega po ukazu presv. sedanjega cesarja med revne v Pragi razdeliti, se je oglasilo 6506 prošnikov.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

IV.

Policijski komisar.

(Dalje.)

„A, to je prav umetno,“ spregovorim jaz, „ali so pa vsi udje te igralske družbe drug drug drugega poznali?“

„Ni bilo treba, kajti brez karte ni mogel nihče v sobo, karte je bilo pa le težko dobiti in sicer s pomočjo kakega popolnoma zanesljivega uda. Igralo se je le ponoči in ta čas so bila okna popolnoma zaprta, da od nikoder ni bilo videti luči v sobi.“

Meni se prav zanimivo zdi, kar mi mož pripoveduje, zato poslušam z vso pazljivostjo, ko nadaljuje:

„V to družbo je bil moj sin zašel in sicer še le sinoči, ko so njegovi prijatelji zapazili, da ima mnogo denarja pri sebi; ker je rad igral, mu ni bilo treba posebno prigovarjati. Zvečer ga vlečejo gori v sobo, kjer se je bila igra že pričela. Igra se visoko, stotaki in tisučaki so kar tako letali sèm ter tjà po mizi zdaj k temu, zdaj k onemu. Moj sin, ki take visoke igre še ni nikdar videl, strmi in gleda, a ker le ne nehajo vabiti ga, jame staviti in zgubi brž par tisučakov. Na to ga povabijo, da bi on dal banko; dá jo — in zgubi. Kri mu gre v glavo in tako daje banko naprej do zadnjega tisučaka. Če bi bil še tega zgubil — mi je rekel — potem bi se bil končal, kajti očetu pred oči bi se ne bil več upal.“

„Tedaj ga ni zgubil?“

„Ne! Pri zadnjem tisučaku se vstavi nesreča in prične sreča; že je pred njim na mizi kup denarja, po njegovih mislih več nego je bil vsega zgubil. Ravno hoče odložiti karto in spraviti denar, kar stegne tujec, ki je bil prej mirno za igralci stal in gledal, svojo roko po kupu denarja in pravi: „Stojte! V imenu postave! Jaz sem policijski komisar!“ Vse skoči kviško in se pogleduje, tujec pa pograbi denar, ga zavije v polo papirja, zapečati in dá zapečatiti tudi dvema izmed nazočih. To vse se je godilo hitreje, nego vam jaz morem praviti — mi je rekel sin, ki je popolnoma ob zavest meglenih oči zraven stal. Na to tujec ali prav za prav novi policijski komisar vzame paket, zapiše imena nazočih v svojo listnico, se prikloni in gre, zapustivši družbo osupnjeno.“

„Haha!“ si mislim jaz sam pri sebi, „moj prijatelj je res izvrsten policaj. Komaj je sem prišel in že je zajel družbo igralcev. Prav tako!“ Na glas pa pristavim: „To je sitno! Denar je na vsak način zgubljen — razen —“